

ISFAHAN
CHAMBER OF COMMERCE
INDUSTRIES, MINES & AGRICULTURE

اتاق بازرگانی
صنایع، معادن و کشاورزی
اصفهان

عنوان:

نظام مسائل نیروگاه های تولید برکنده

(موتور احتراق داخلی گاز سوز)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان

عنوان گزارش: "نظام مسائل نیروگاه‌های تولید پراکنده"

تهیه کننده: اتاق بازرگانی اصفهان، واحد امور کمیسیون‌ها، کمیسیون انرژی، صنایع پالایشی و پتروشیمی

انتشار: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان

شماره گزارش: ۴۰۱۰۹۱۱۲۷

آذر ماه ۱۴۰۱

مقدمه

سیاست توسعه نیروگاه‌های تولید پراکنده (با موتور احتراق داخلی گاز سوز) با هدف تولید پایدار برق در محل مصرف، کاهش تلفات انتقال شبکه انتقال و توزیع و پدافند غیرعامل در برنامه‌های پنجم و ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی قرار گرفت و در طول مدت اجرای این برنامه‌ها، حدود ۵۰۰ مگاوات ظرفیت نیروگاهی از این طریق احداث شد که متأسفانه امروز شاهد چالش‌های جدی برای این نیروگاه‌ها هستیم.

چالش‌هایی که نیروگاه‌های تولید پراکنده با موتور احتراق داخلی گاز سوز با آن مواجه هستند عبارتند از:

- ۱- اختلاف تعرفه خرید تضمینی برق طبق برنامه پنجم و ششم توسعه و از بین رفتن توجیه اقتصادی نیروگاه-هایی که قرارداد خرید تضمینی برق آن‌ها مطابق با شرایط برنامه پنجم توسعه است
- ۲- محدودیت ۵ ساله برای خرید تضمینی برق
- ۳- درآمد ریالی و تعهدات ارزی در بازپرداخت تسهیلات صندوق توسعه ملی
- ۴- مطالبات معوق (حدود یک سال)

با توجه به مسائل و مشکلات موجود، در این گزارش با عنوان "نظام مسائل نیروگاه‌های تولید پراکنده" و با هدف استفاده حداکثری از ظرفیت‌های نیروگاهی و سرمایه‌های موجود، موانع، مشکلات و پیشنهادات بخش خصوصی در حوزه قراردادهای خرید تضمینی برق از نیروگاه‌های تولید پراکنده ارائه شده است.

۱- موانع و مشکلات نیروگاه‌های تولید پراکنده

موانع و مشکلات نیروگاه‌های تولید پراکنده، که متأثر از شرایط قوانین برنامه پنجم و ششم توسعه، نرخ دستوری و تکلیفی خرید تضمینی برق براساس ریال و الزامات بازپرداخت تسهیلات ارزی دریافتی از صندوق توسعه ملی ایجاد می‌شود، به همراه راهکاری پیشنهادی در جدول (۱) شده است.

جدول (۱)- موانع، مشکلات و پیشنهادات تعرفه خرید تضمینی

ردیف	ماده/ تبصره/ بند	موانع، مشکلات و پیشنهادات
۱	<p>پنج سال اول (خرید تضمینی)</p> <p>بند ۷-۲-۴، جدول ۷ (بهای تولید) قرارداد خرید تضمینی، طبق قانون برنامه پنجم توسعه (نرخ پایه تبدیل انرژی در تاریخ امضای قرارداد ۳۳۸ ریال به ازاء هر کیلووات ساعت در نظر گرفته شده است)</p> <p>بند ۷-۲-۱، جدول ۷ (بهای تولید) قرارداد خرید تضمینی، طبق قانون برنامه ششم توسعه (نرخ پایه تبدیل انرژی در تاریخ امضای قرارداد ۶۳۳۲ ریال به ازاء هر کیلووات ساعت در نظر گرفته شده است)</p>	<p>۱- نرخ خرید تضمینی با احتساب ضرایب در تاریخ ۱۴۰۱/۰۱/۰۹ طبق برنامه پنجم توسعه، $3607 \left(\frac{\text{Rial}}{\text{kWh}}\right)$ است.</p> <p>۲- نرخ خرید تضمینی با احتساب ضرایب در تاریخ ۱۴۰۱/۰۱/۰۹ طبق برنامه ششم توسعه، $6635 \left(\frac{\text{Rial}}{\text{kWh}}\right)$ است.</p> <p>پیشنهاد:</p> <p>یکسان سازی تعرفه خرید تضمینی براساس زمان راه اندازی نیروگاه و استفاده از ظرفیتهای دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل برای قراردادهای دوره پنجم</p>
۲	<p>پنج سال دوم (خرید در پیک)</p> <p>نرخ خرید تضمینی در ماه‌های گرم مطابق با مصوبه جدول نرخ خرید برق مولدهای پراکنده، شماره ۱۴۰۱/۱۷۳۸۶/۲۰/۱۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۲/۲۴:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کم باری: $1400 \left(\frac{\text{Rial}}{\text{kWh}}\right)$ • میان باری: $2800 \left(\frac{\text{Rial}}{\text{kWh}}\right)$ • اوج باری: $5600 \left(\frac{\text{Rial}}{\text{kWh}}\right)$ <p>نرخ خرید در صورت نیاز در سایر ایام سال:</p> <ul style="list-style-type: none"> • کم باری، میان باری و اوج بار: $1000 \left(\frac{\text{Rial}}{\text{kWh}}\right)$ 	<p>هزینه تمام شده در سال ۱۴۰۰ (براساس مولدهای نیروگاه محرک صنعت):</p> <ul style="list-style-type: none"> • هزینه تمام شده: $3,349 \left(\frac{\text{Rial}}{\text{kWh}}\right)$ <p>مشکلات:</p> <p>۱- حاشیه سود خرید تضمینی طبق شرایط برنامه پنجم توسعه و قیمت تمام شده، بسیار اندک است و تولید نیروگاه را از توجیه اقتصادی خارج کرده است.</p> <p>۲- در پنج سال دوم قیمت خرید برق (در کم باری و میان باری ماه‌های گرم و همچنین سایر ایام سال) از هزینه تمام شده تولید آن، کمتر است. بنابراین تولید برق و فروش برق در این ماه‌ها منتج به زیان انباشته می‌شود.</p> <p>پیشنهاد:</p> <p>افزایش تعرفه خرید تضمینی در پنج سال دوم و تعمیم آن به کل سال با تعریف سازو کار فروش برق به صنعت با حفظ تعرفه گاز نیروگاهی</p>

موانع، مشکلات و پیشنهادات	ماده/ تبصره/ بند	ردیف
<p>بازپرداخت ارزی تسهیلات دریافتی از صندوق توسعه ملی و فروش ریالی برق:</p> <p>الزام در بازپرداخت تسهیلات ارزی دریافت شده از صندوق توسعه ملی، فروش برق به صورت ریالی با نرخ تکلیفی، نوسانات ارزی و نبود ابزارهای پوشش ریسک این نوسانات، منتج به ناتوانی طرح‌های نیروگاهی در بازپرداخت دیون ارزی شده، در حالی که طبق ضوابط و شرایط دریافت تسهیلات از صندوق توسعه ملی، در زمان دریافت تسهیلات، طرح آن‌ها از لحاظ فنی و اقتصادی دارای توجیه پذیری اقتصادی و توانایی بازپرداخت اصل و سود تسهیلات دریافتی بوده است (کاهش قیمت خرید تضمینی برق از حدود ۳/۵ سنت دلار به حدود ۱ سنت دلار).</p> <p>پیشنهاد:</p> <p>تدوین ساز و کار پوشش ریسک نوسانات ارزی با ایجاد امکان تولید رمز ارز و فروش آن برای رفع دیون ارزی (آزادسازی ۲۰ درصد از ظرفیت تولید نیروگاه از شرایط خرید تضمینی و تخصیص آن به تولید رمز ارز با حفظ تعرفه گاز نیروگاهی تا زمان تسویه کامل تسهیلات ارزی) و استفاده از ظرفیت‌های ماده ۶ شیوه نامه اجرایی نحوه وصول مطالبات غیرجاری و پیشگیری از تعویق بازپرداخت مطالبات صندوق توسعه ملی (به شماره ۴۳۴۸۴ مورخ ۱۴۰۱/۰۳/۲۲)</p>	<p>جزء ۳ بند "د" (سایر مقررات) از اساسنامه صندوق توسعه ملی:</p> <p>- پرداخت تسهیلات بدون تأیید فنی، اقتصادی، مالی و اهلیت متقاضی توسط بانک عامل، ممنوع است.</p> <p>بند "ز" بخش یازدهم (مسئولیتها و تعهدات بانک عامل) از نظام‌نامه ضوابط و شرایط اعطای تسهیلات ارزی صندوق توسعه ملی:</p> <p>- بازپرداخت تسهیلات به صورت همان ارز پرداختی</p> <p>بند "ه" بخش چهارم (فعالیت‌های قابل قبول) از نظام‌نامه ضوابط و شرایط اعطای تسهیلات ارزی صندوق توسعه ملی:</p> <p>- طرح‌ها و فعالیت‌های نیروگاهی مشروط به بازپرداخت اقساط (اصل و سود) به صورت ارزی</p>	<p>۳</p>

۲- جمع بندی و پیشنهادات

محورهای اصلی مشکلات نیروگاه‌های تولید پراکنده (موتور احتراق داخلی گاز سوز) عبارتند از:

- ۱- ایجاد تبعیض بین قراردادهای دوره پنجم و ششم قانون برنامه توسعه
- ۲- عدم اجرای تعهدات مندرج در قرارداد و مطالبات معوق یکساله
- ۳- تضییع فرصت‌های تولید، اشتغال و عدم استفاده حداکثری از سرمایه‌های موجود

۴- **ایرادات فنی** در تعریف قوانین دریافت و بازپرداخت تسهیلات ارزی از صندوق توسعه ملی (بخصوص در عدم تعریف ابزار پوشش ریسک نوسانات ارزی)

نهایتاً با توجه به موانع، مشکلات و تضادهای قانونی موجود در خرید تضمینی برق از نیروگاه‌های تولید پراکنده (موتور احتراق داخلی)، پیشنهاد می‌شود:

+ نرخ خرید تضمینی برق در قراردادهای منطبق با قانون برنامه پنجم توسعه، براساس "دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل"، اصلاح و به روز شود.

+ تخصیص حداقل ۲۰ درصد از ظرفیت نیروگاه به تولید رهمز ارز با حفظ تعرفه گاز نیروگاهی تا زمان تسویه کامل تسهیلات و تعهدات ارزی.

+ تهاتر بخشی از مطالبات (۵۰ درصد) با دیون صندوق توسعه ملی براساس نرخ روز ارز در زمان صدور صورت وضعیت قطعی

+ تهاتر مطالبات با کالا یا انرژی (فولاد، آلومینیوم و سیمان یا نفت و فرآورده‌های نفتی و میعانات گازی)
+ اعمال تعرفه گاز نیروگاهی برای فروش برق به صنایع (در پنج سال دوم)

لازم به ذکر است با توجه به شرایط جنگ اقتصادی و تحریم‌های ظالمانه هوشمند، تغییر هوشمندانه و سریع دستورالعمل‌ها و مقررات داخلی کشور نیز برای مقابله با این تحریم‌ها کاملاً ضروری است.